

Je živých lidí více než mrtvých?

CIARA CURTIN

Lidská populace se natolik zvětšila, že lidé, kteří dnes žijí, svým počtem převyšují všechny, kdo již zemřeli, tvrdí fáma, která koluje už řadu let. Toto tvrzení je příkrášeľnou verzí toho, co se tvrdilo v 70. letech, totiž že 75 procent všech lidí, kteří se kdy narodili, žije v této době. V roce 1995 demograf Carl Haub z Population Reference Bureau, nevládní organizace ve Washingtonu, znovu toto téma otevřel a vyčíslil, kolik lidí kdy existovalo; tento údaj aktualizoval v roce 2002. Aby se dostal k svému výsledku popisujícím stav do roku 2002, bral v úvahu, kdy poprvé lidé vznikli a jaká byla odhadovaná rychlost růstu populace v jednotlivých historických obdobích.

Počítat s každým

Na základě odhadu Spojených národů z roku 1973 *Determinants and Consequences of Population Trends* Haub odhadl, že první *Homo sapiens* se objevil asi před 50 tisíci let a celou populaci představovali dva lidé – jako Adam a Eva.

Víme jen málo o životě v době tak dávné, ale průzkumem údajů OSN a dalších Haub spočítal, že okolo roku 8000 před Kristem, v době zemědělské revoluce na Středním východě, Země hostila zhruba pět milionů lidí.

Mezi vzestupem zemědělství a vrcholem římské vlády byl růst populace pomalý; o méně než pouhou desetinu procenta za rok. Touto rychlostí se lidstvo dopracovalo k 300 milionů lidí, kteří obývali Zemi v roce 1 našeho letopočtu. Tento počet se později snížil, když různé mory zkosily velkou část lidstva. (Černá smrt ve 14. století vybila nejméně 75 milionů lidí.) V důsledku toho do roku 1650 světová populace vzrostla na pouhých 500 milionů. Do roku 1850 se však díky vylepšenému zemědělství a hygieně zdvojnásobila na více než jednu miliardu. A do roku 2002 pak planetární populace přímo explodovala a dosáhla počtu 6,2 miliardy lidí.

Společně tato čísla prozradila, že se celkem narodilo o něco více než 106 miliard lidí. Z tohoto počtu tvořili ti, co byli v roce 2002 naživu, pouhých 6 procent. (Na podrobnosti Haubova výpočtu je možné se podívat na www.prb.org/Articles/2002/HowManyPeopleHaveEverLivedonEarth.aspx) Dnes podle OSN obývá planetu více než 6,5 miliardy lidí. „Je téměř zcela jisté, že lidé, kteří jsou dnes naživu, představují jen malý zlomek všech lidí,“ říká Joel E. Cohen, profesor na Rockefellerově univerzitě a Kolumbijské univerzitě. Aby byl mýtus dnes platný, muselo by být naživu více než 100 miliard lidí.

Dnes mýtus. Zítřka pravda?

A jak to bude vypadat v budoucnosti? V poslední době populace roste asi o 1,2 % ročně, a to od šedesátých let, kdy růst dosahoval vrcholných 2 % za rok. Některé průmyslové země, jako třeba Japonsko, vykazovaly velmi nízkou porodnost, a jejich populace se vlastně snižovala, poznamenává Haub. V rozvojových zemích populace stále narůstá, ačkoli některé země, jako například Indie, zaznamenávají zpomalení tohoto růstu.

Cohen pochybuje, že někdy dojde k zdvojnásobení dnešního stavu populace na 13 miliard, a už vůbec nepřipouští, že by kdy dosáhla počtu 100 miliard lidí. Dokonce ani nejvyšší odhady Spojených národů nepředpovídají takový růst, říká. Pro rok 2050 odhady uvádějí celkový počet obyvatel Země od 7,3 do 10,7 miliard. Střední, a nejpravděpodobnější, projekce 8,9 miliard lidí se zakládá na postupném zpomalování růstu populace. A OSN předpovídá, že se po roce 2200 světová populace ustálí na 10 miliardách obyvatel. Při této rychlosti živí svým počtem nikdy nepřevyší mrtvé. ■

Ciara Curtin je nezávislou vědeckou novinářkou, žije v New Yorku.

